

Nisan-Eylül 2019

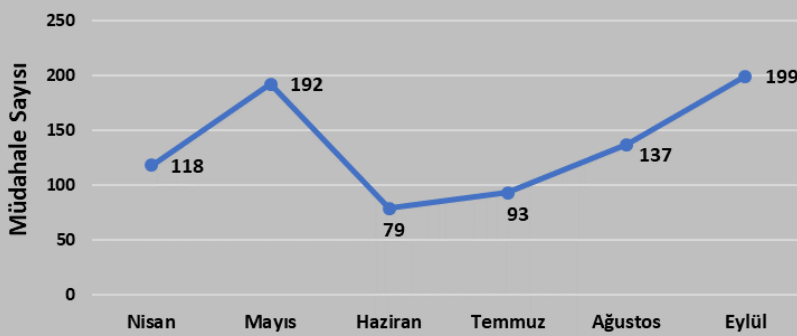

Nisan-Eylül 2019 arası geçen 6 aylık sürede Türkiye'de **en az 818 toplantı ve gösteriye müdahale** edilmiş, bu müdahalelerde en az **2.098 kişi gözaltına** alınmıştır. Toplantı ve gösteri hakkının kullanımı aynı süre zarfında, valilik ve kaymakamlıklar tarafından alınan 90'ı genel, 48'i spesifik kapsamlı olmak üzere **toplam 138 sınırlama kararı** ile kısıtlanmıştır.

Nisan ayında toplam **118 toplantı ve gösteriye müdahale** edilirken, 207 kişi gözaltına alınmıştır. Bu ay içerisinde gerçekleşen 118 müdahalenin **36'sı** ceza ve tutukevleri önünde yapılan açlık grevlerine destek eylemlerine ilişkindir. Nisan ayında sıklıkla göze çarpan protesto konuları açlık grevine destek ve KHK ile ihraç edilen yurttaşların işe iadelerine ilişkindir. Nisan ayında valilik ve kaymakamlıklar, **15 ilde, 15'i genel 6'sı spesifik olmak üzere toplam 21 kararla** toplantı ve gösteri hakkının kullanımını sınırlamış ya da yasaklamıştır.

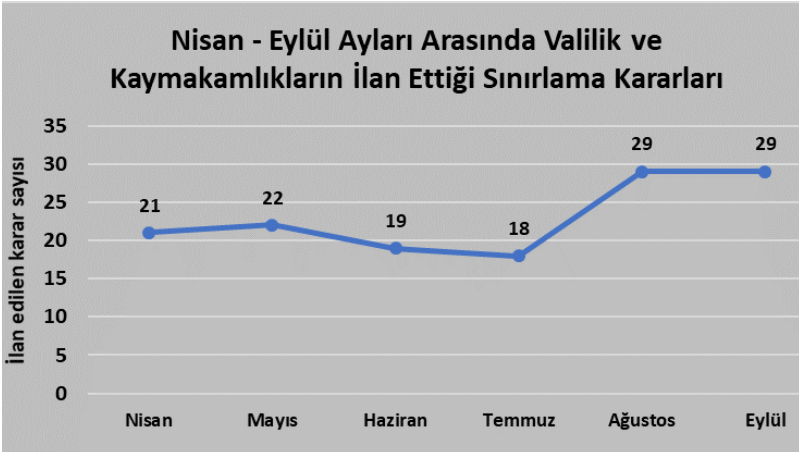
Nisan - Eylül Ayları Arasında Müdahale Edilen Toplantı ve Gösteri Sayısı

Mayıs ayında toplam **192 toplantı ve gösteriye müdahale** edilirken, **524 kişi** gözaltına alınmıştır. Açlık grevlerine destek konulu protestolar devam etmiş ve Mayıs ayında sona ermiştir. Bu ay sıklıkla gözlemlenen protesto konularını açlık grevlerine destek, KHK ile ihraç edilen yurttaşların işe iadeleri ve **1 Mayıs İşçi ve Emekçilerin Uluslararası Birlik, Dayanışma ve Mücadele Günü** oluşturmuştur.

1 Mayıs kutlamaları kapsamında, İstanbul'da bir günde en az **127 kişinin** gözaltına alındığı aktarılmıştır^[1]. Mayıs ayı genelinde, valilik ve kaymakamlıklar, **15 ilde, 17'si genel, 5'i spesifik** olmak üzere **toplam 22 karar** ile toplantı ve gösteri hakkının kullanımını sınırlamış ya da yasaklamıştır.

Haziran ayında **79** toplantı ve gösteriye müdahale edilirken, **214 kişi gözaltına** alınmıştır. Bu ay, Onur Haftası kapsamında yapılacak istenen bir çok eylem ve etkinlik engelleme ve müdahaleye uğramıştır. İzmir'de yapılacak stenen Onur Yürüyüşü'ne biber gazı ile yapılan müdahalede en az 20 kişi[2], İstanbul'da yapılacak istenen Onur Yürüyüşü'ne biber gazı ve plastik mermi kullanılarak yapılan müdahalede ise 5 kişi[3] gözaltına alınmıştır. (Daha detaylı bilgi için 2016 - 2019 yılları arasında Onur Haftası'na ilişkin özel bültene [buradan ulaşabilirsiniz](#)).

Haziran ayında, valilik ve kaymakamlıklar **12 ilde, 8'i genel, 11'i spesifik** olmak üzere **toplam 19 karar** ile toplantı ve gösteri hakkının kullanımını sınırlamış ya da yasaklamıştır. Bu kapsamda, **LGBTİ+ etkinliklerine yönelik** Mersin Valiliği tarafından bir genel yasak, Antalya Valiliği tarafından 2, İzmir, İstanbul ve Gaziantep Valilikleri tarafından da birer tane olmak üzere toplam 5 spesifik yasak ilan edilmiştir.

Temmuz ayında **93** toplantı ve gösteriye müdahale edilirken, **393 kişi gözaltına** alınmıştır. 20 Temmuz'da Suruç Katliamı Anması sırasında İstanbul ve Ankara'daki müdahalelerde biber gazı ve plastik mermi kullanılmış, İstanbul'da 20, Ankara'da ise 8 kişi gözaltına alınmıştır.[4]. **Temmuz** ayında, valilikler ve kaymakamlıklar, **14 ilde, 8'i genel, 10'i spesifik** olmak üzere **toplam 18 karar** ile toplantı ve gösteri hakkının kullanımını sınırlamış ya da yasaklamıştır.

Ağustos ayında **137** toplantı ve gösteriye müdahale edilirken, **446 kişi gözaltına** alınmıştır. Hasankeyf'in korunmasına ilişkin eylemler, Temmuz ayında başlayıp, Ağustos'ta da devam etmiştir. 5 Ağustos'ta, Hasankeyf'te tarihi gezi yapmak isteyen 19 kişi, "toplu yürüyüş" yaptıkları gerekçesiyle gözaltına alınmıştır.[5]. 19 Ağustos'ta ise, Diyarbakır, Van ve Mardin'de belediye başkanlarının görevden alınması ve yerlerine kayyum atanması ile bu üç il başta olmak üzere kayyum atamalarına karşı protestolar ay sonuna kadar her gün devam etmiştir.

Ağustos ayında müdahale edilen 137 toplantı ve gösterinin 60'ı kayyum atamalarına ilişkindir. Ağustos ayında, valilikler ve kaymakamlıklar, **19 ilde, 24'ü genel, 5'i spesifik** olmak üzere toplam **29** karar ile toplantı ve gösteri hakkının kullanımını sınırlamış ya da yasaklamıştır. Ağustos ayı içerisinde valilikler tarafından ilan edilen 24 genel yasaklama kararlarından 13'ünün duyurusu, kayyum atamalarının yapıldığı 19 Ağustos'u izleyen beş gün içinde yapılmıştır. Yani, **ay içerisindeki genel yasakların %54'ü 19- 23 Ağustos tarihleri arasında** ilan edilmiştir.

Eylül ayında **199 toplantı ve gösteriye** müdahale edilirken, **304 kişi gözaltına** alınmıştır. Ağustos ayında başlayan kayyum atamalarına ilişkin protestolar, Eylül'de de devam etmiştir; bu ay müdahale edildiği belirlenen **199** toplantı ve gösteriden **113'ü** bu konuya ilişkindir. 58 tanesi ise, KHK ile ihraç edilen yurttaşların işe iadelerine ilişkindir. **Eylül** ayında, valilikler ve kaymakamlıklar, **16 ilde, 18'i genel, 11'i spesifik** olmak üzere toplam **29** karar ile toplantı ve gösteri hakkının kullanımını sınırlamış ya da yasaklamıştır.

Neler Olmuştur?

- Gebze M Tipi Cezaevi önünde, açlık grevinde olan tutukluların yakınları oturma eylemi yapmak istedi. Oturma eyleminin yapılmasına güvenlik güçleri izin vermedi ve bir süre sonra göstericilerin tamamı gözaltına alındı. Bir süre polis aracında bekletilen protestocular daha sonra serbest bırakıldı. [6]
- Seçimler sonucunda Batman Belediyesi Başkanlığı'nda görev yapacak olan politikacıların 'halka teşekkür etkinliği' valilik kararı gerekçesi ile güvenlik güçlerinin engellemesi sonucunda yapılamadı. Yapılmak istenen etkinliğe ve yasaklamaya ilişkin basın açıklaması HDP Batman il binasının kapalı alanında gerçekleştirildi.[7]
- Kayıplarının akıbetini sormak ve faillerin yargılanması talebiyle sürdürdükleri eylemlerinin 736'ncı haftasında Galatasaray Meydanı'nda bir araya gelmek isteyen Cumartesi Anneleri güvenlik güçlerinin izin vermemesi üzerine İnsan Hakları Derneği İstanbul Şubesi'nin önünde biraraya gelerek basın açıklaması gerçekleştirdi. [8]
- Cezaevlerinde açlık grevi yapan tutuklu yakınlarının İstanbul'da Bakırköy Cezaevi önünde yapmak istedikleri eyleme güvenlik güçleri tarafından müdahale edilerek 4 protestocu gözaltına alındı. Basın mensupları ve protestoculara kötü muamele uygulanırken, gazetecilerin hafıza kartlarına güvenlik güçleri tarafından el konuldu.[9]
- Diyarbakır Dicle Üniversitesinde piknik yapmak isteyen öğrencilere güvenlik güçleri tarafından gerekçe belirtilmeden müdahale edilerek gözaltı işlemi gerçekleştirildi.[10]
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü'nce Muğla İztuzu'ndaki DEKAMER'in yerine yapılmak istenen Ekolojik Kaplumbağa Hastanesi'ne karşı çıkan İztuzu Koruma Platformuna destek vermek amacıyla MUÇEP üyesi 60 kişi İztuzu'na geldi. Jandarmanın basın açıklaması izin vermemesi üzerine açıklama bir çay bahçesinde gerçekleşti. [11]
- Diyarbakır'ın Kayapınar ilçesinde elektrik sayaçlarının direklerle takılmasını protesto etmek için toplanmak isteyen yurttaşlara güvenlik güçleri tarafından müdahale edildi. [12]
- Ankara ODTÜ'deki Kavaklık alanına yapılmak istenen KYK yurdunun inşaatına karşı 55 gündür protesto sürdüren öğrencilere güvenlik güçleri tarafından müdahale edildi. Öğrencilerin bir kısmına kötü muamele edildiği basına yansırken müdahalenin ardından ağaç kesimine başlandı. [13]
- Toplu İş Sözleşmesi görüşmeleri sırasında açıklama yapmak isteyen KESK'lilere biber gazı ve cop ile müdahale eden güvenlik güçleri, çok sayıda sendikacıyı gözaltına aldı. [14]
- Hasankeyf'teki tarihi yerleri gezmek isteyen 19 kişi 'toplu yürüyüş yapmanın yasak olması' gerekçesiyle darp edilerek gözaltına alındı. [15]
- Diyarbakır'ın ilçesi Bismil'in Seyrantepe Mahallesi'nde DEDAŞ'ın elektriğin kesilmesini protesto etmek isteyen yurttaşların toplanmasına izin vermeyen güvenlik güçleri yurttaşlara biber gazı ile müdahale etti. [16]
- KHK ile ihraç edilen ve AK Parti binası önünde 'işimi geri istiyorum' eylemi yapmak istediği için 5 gün boyunca gözaltına alınan Cemal Yıldırım, devam edeceğini söylediği oturma eyleminin ilk gününde, KHK ile ihraç edilen sağlık memuru Mahmut Konuk ile birlikte gözaltına alındı. [17]

Müdahale edilen protestolara dair daha detaylı bilgilere ve 2019 yılı içinde müdahale edilen protestolara yıl sonunda yayınlayacağımız yıllık izleme raporundan ulaşabilirsiniz.